

Cena Kurjera:

W Warszawie: podana jest nagłówku numeru wieczornego. Na prowincji i w Cesarstwie: opłata za przesyłkę pocztową i koszt ekspedycji wynosi: rocznie rs. 3, półrocznie rs. 1 kop. 50, kwartalnie kop. 75, miesięcznie kop. 25.

Oddzielna przedpłata na jedno tylko wydanie Kurjera ani w Warszawie, ani na prowincji przyjmowaną być nie może.

Numer pojedynczy kop. 3.

KURJER WARSZAWSKI.

Wychodzi i rozsyła się dwa razy dziennie na Warszawę i na prowincję. W niedziele i święta uroczyste wychodzi tylko rano, w poniedziałki i dni poświęcone tylko wieczorem.

ROK SZESZCZDZIESIĄTY TRZECI.

Ogłoszenia i prenumeratę przyjmuje kantor Kurjera Warszawskiego codziennie od godziny 8-ej rano do 8-ej wieczorem, w niedziele i święta od godz. 10-ej rano do 1-ej w południe.

Cena ogłoszeń:

Reklamy: za jeden wiersz pierwszy raz 25 kop., każdy następny raz 15 kop.

Wzycza: małe ogłoszenia w numerach porannych, z wyjątkiem niedzielnych i świątecznych, zamieszczane nie będą.

Ogłoszenia do Kurjera przyjmują także Biuro Ogłoszeń Rajchmana i Frendlera, ulica Senatorska nr 18.

Sroda: Wolfganga Biskupa.
Czwartek: Wszystkich Świętych.
Piątek: Dzień Zaduszny, Wiktoryna.
Sobota: Huberta B.

Dziś: Sabiny Męcz.
Niedziela: Szymona i Judy Tadeusza.
Poniedziałek: Narcyza i Euzebj.
Wtorek: Zenobji i Zenobjusza.

Wschód słońca o godzinie 6 minut 47.
Zachód " 4 " 40.
Długość dnia godzin 9 minut 53.
Ubyło " 6 " 50.

Wschód księżyca o godzinie 9 minut 25 w.
Zachód " 3 " 15 r.
Wysokość wody na rzece Wiśle pod Warszawą stóp 3 cali 3.

Numer niniejszy wyszedł z druku o godzinie 5-ej rano.

KALENDARZ.

Zgromadzenia: Posiedzenie członków komitetu budowy kościoła W.W. Świętych na Grzybowie. Sala sesyjna magistratu. (Godz. 1-sza w południe).

Widowiska: Teatr wielki: „Faust“ (występ panny Varesi i p. Defalca — abonament zawieszony). — Sala redutowa: „Falszywi poczciwcy“. — Teatr mały (przy ulicy Daniłowiczowskiej): „Ładny chłopiec“. (Godz. 7 i pół wieczorem).

Pierwszy dzień walki.

W dniu dzisiejszym wniesiona ma być w francuskiej izbie deputowanych pierwsza interpelacja z szeregu tych, które lewica radykalna i skrajna zapowiedziały.

Już onegdaj deputowany Granet, pełnomocnik grupy radykalnej, wniósł pytanie wstępne: czy rząd zamierza domagać się u parlamentu nowego kredytu nadzwyczajnego na wyprawę do Tonkinu, i dodał pogrozkę, że w razie, gdyby taki zamiar istniał, postawi formalną interpelację.

Na to pan Ferry z miną wyzywającą, która w obecnym stosunku jego do radykalistów jest konieczna, zawołał:

— Czemuż nie?! Interpelujcie... Rząd odpowie na tychmiast!

Wyzwanie musiało być dość natarczywem, skoro dep. Granet, pomimo równoczesnej zapowiedzi prezesa ministrów, iż nie zamierza domagać się obecnie nowego kredytu, zapowiedział na dzień dzisiejszy wniesienie interpelacji.

Nie dziw, że pan Ferry wyzywa nieprzyjaciół i szuka ich — wzorem Gambetty — w kryjówkach...

Ponieważ nie może on bez niebezpieczeństwa utraty wszelkiej popularności w kraju przyznać otwarcie, że miara swobód, jakimi obdzieliła się republikańska Francja, jest przesadną, że wolność przerodziła

się w samowolę a porządek w anarchję, ponieważ nie ma dość odwagi, dość, że tak powiemy, zuchwałości, aby wystąpić z programem ograniczenia praw o swobodzie prasy i stowarzyszeń, musi, chcąc przecie podjąć walkę z radykalizmem wyzyskiwać korzyści swej pozycji obronnej i zmuszać radykalistów, aby go zaczepiali i — ponosili klęski...

Zład krewka pochopność pana Ferry do szermierki parlamentarnej.

Z drugiej strony stan rzeczy w Tonkinie domaga się kategorycznie gruntownego rozpatrzenia w izbie. Memorjał ministra spraw zewnętrznych, przedłożony izbie, kończy się wielkim znakiem zapytania, postawionym przed przyszłością? Propozycje chińskie z dnia 18-go sierpnia, wyliczone w memorjale pana Challemeil Lacour, nie chcą nie wiedzieć ani o traktatach, które Francja zapewniła sobie protektorat nad Anamem, ani o zdobyciu Hue i zajęciu przez wojska francuskie głównych punktów strategicznych w delcie Czerwonej rzeki.

Dla mandarynów chińskich wszystkie te fakta dokonane nie stwarzają podstawy do prawnego usadowienia się Francji w Anamie i Tonkinie.

I owszem... Chiny korzystając z zawiłkanego położenia — objawiały niedwuznacznie same apetyt na zagarnięcie całego północnego Tonkinu i wyciągają ramiona dalej nawet, bo na południe Czerwonej rzeki. Sobie tylko roszczą prawo do własności tego olbrzymiego strumienia, a okretom cudzoziemskim warunkowo zaledwie pozwalają na korzystanie z niego i to nie dalej, jak po miejscowości Sontay i Thuang-Hokuan.

Słowem — Chiny nie tylko nie skłonne są do zrzeczenia się choćby homeopatycznej cząstki swoich „praw zwierzchniczych“ nad Anamem, ale w odpowiedzi swojej z dnia 16-go października na memorjał francuski, wręczony przez pana Tricon w Pekinie, otwarcie przyznają się do zamiarów rozszerzenia południowej granicy własnej.

U schyłku ubiegłego roku zawarł rząd chiński z ówczesnym posłem rzecząpospolitej w Pekinie, panem Bourrée, umowę, która postanawiała utworzenie pasu neutralnego ziemi pomiędzy Chinami a re-

szta Tonkinu; pas ten nieknięty stopą żołnierza zarówno chińskiego, jak francuskiego, miał zapobiedz możliwym starciom pomiędzy obiema potęgami, europejską i azjatycką.

Wiadomo, że pan Challemeil Lacour odwołał pana Bourrée z Pekinu za samą myśl poświęcenia drobnego strzępka ziemi tonkińskiej na ów pas neutralny. Obecnie pan minister, przekonany inaczej rozwojem wypadków, z własnej inicjatywy powrócił do pierwotnej myśli pana Bourrée i w memorjale, przesyłanym do Pekinu, zaproponował pas neutralny, sięgający od południowej granicy Chin do Laokai. Ale mandaryni namyśleli się tymczasem i dziś już uważają zeszłoroczną umowę z posłem rzecząpospolitej za anachronizm.

Jeżeli ugną się jeszcze przed czemkolwiek, to przed objawioną imponującą i jednomyślną wolą Francji, wyrażoną w uchwałę jej parlamentu. Dotąd spekulowali oni na upadek pana Ferry. Jeżeli izba deputowanych wzmoce pozycję dzisiejszego gabinetu i zatwierdzi jego akcję, natenczas nie można tracić nadziei, że Chiny nie zechcą rzucać na kartę decydującej o wojnie i pokoju stawki.

Interpelacja dep. Graneta otwiera pole przedstawicielom narodu republikańskiego, do pokazania, czy umieją podnieść się na wyżynę racji stanu, czy też całe wirtuozyzmo ich polega na sztuce — obalania ministrów.

Br. Z.

Kłopoty magistratu.

Według corocznie prawie ponawianych sprawdań urzędowych, etat instytucji sądu pokoju w Warszawie, okazuje się niedostatecznym.

Miasto dostarcza tym sądom taką ilość spraw i interesów, iż przy dzisiejszym urządzeniu instytucji, pomimo poprawek i dopełnień pierwotnego etatu w latach 1878-ym i 1881-ym, nie mogą one być rozstrzygane z należytą szybkością.

Wobec takiego stanu rzeczy, prezes zjazdu sędziów pokoju m. Warszawy, oraz prezes warszaw-

szla go przypadkowa wieść o nagłej, szczególnej zmianie losu swego dawnego kolegi i przyjaciela.

Katilina nie namyślał się długo.

— Pójdę do niego — powiedział sobie — niech mi wytknie jaki zawód.

I z kijem w ręku a lekkim zawiniątkiem pod pachą, przywędrował wśród mnogich przygód po drodze do siedziby dawnego kolegi, a dzisiejszego miljonowego pana.

Opowiedziawszy swoje jak mówił swoje curriculum vitae, czekał teraz niecierpliwie na opowiadanie Gracchusa.

VII.

ZWIERZENIA.

Gracchus kilka chwil jeszcze przechadzał się w zamysleniu po pokoju. Nareszcie usiadł napowrót na sofcę, głowę wsparł na ramieniu i z napół smutnym na pół gorzkim uśmiechem wpatrzył się w twarz Katiliny.

— Szydziśmy, śmiejemy się — przemówił z pewnym naciskiem — kiedy nam chcą dowodzić moraliseci, że bogactwo nie robi szczęśliwym, że owszem staje się nieraz powodem, źródłem nie-szczęścia i cierpienia.

Katilina roześmiał się ironicznie.

— Trudnoż bo nie śmiać się i nie szydzić; bogactwo nie stanowi szczęścia, to prawda, ale że także nikomu zaszkodzić nie może, to zdaje się niemniej niewątpliwem. Że tam jakiś niezdarny niedołęga, co w ubóstwie miał jeszcze kapkę oleju we łbie, postrada go zupełnie w bogactwie i brnąć z jednego głupstwa w drugie, w przykrem postawi się nieraz położeniu, no to przecie nie wina biednych, spotwa-

— Niech żyje Katilina! — zahuczało całe zgromadzenie.

Myśl o podpadającej codziennie na siłach matce, rozbroiła poniekąd Gracchusa, zawsze jednak silne jeszcze odzywały się w nim skrupuły. Chciał się znowu z cembis odezwać, ale Katilina zamknął mu gębę.

— Nie myśl, że się poświęcam za ciebie — rzekł mu z uśmiechem lekceważenia — sprzykrzyło mi się już to głupie szkolarkstwo, potraciłem lekce, narobiłem długów, czy tak, musiałbym dziś jutro zrobić fugas chrustas. Nie odbierajże mi sposobności usunąć się z honorem z widowni. Do widzenia koledzy. Idźcie do domu, i zabierajcie się spokojnie do waszych pensów, ja walę wprost do dyrektora i załatwię wszystko jaknajlepiej.

Towarzystwo rozeszło się w najlepszym usposobieniu, a nazajutrz dowiedział się cały Sambor, że Damazy Czorgut przyznał się do autorstwa potępianych wierszy, a nie dość na tem, po podpisaniu protokołu obil w naddatku dyrektora i potem zniknął bez wieści.

Z ucieczką Katiliny upadło dalsze śledztwo. Tajemny związek pozostał w ukryciu, dopóki się sam nie rozszedł, a Gracchus ocalał od niechybnej ekzylu.

Jakie przygody i koleje losu przechodził tymczasem Katilina, wiemy już z jego własnego opowiadania. Nie podobało mu się w zaciszu klasztornych murów, za trudno było wydostać pod surowym rygiem karności wojskowej. Uciekł z klasztoru, wyrwał się z wojska i wracając do kraju, ujrzał się znowu na rozdrożu życia. Potrzeba było konieczne jakąś nową obrać ścieżkę, obejrzeć się za nowym sposobem utrzymywania, ale w tem do-

26)

ZAKŁĘTY DWÓR.

POWIEŚĆ W DWÓCH TOMACH

przez

Walerego Łozińskiego.

(Dalszy ciąg.)

Wszyscy spojrzeli na niego zdziwieni. Katilina wyglądał zupełnie zmieniony. W fizjonomji jego przebiegała się niezwykła uroczystość i powaga, zeszłachetniał i wypięknił w całej swej postaci, i widać było, że z jakimś silnem, nieugiętym przybywa postanowieniem.

— Ja jestem autorem wiersza i kwita — wykrzyknął po chwili.

Na to całe zgromadzenie wybuchło w jeden tylko głośny wykrzyk radości.

Naprawdę zżymał i opierał się Juljusz.

— Siedź cicho głupcze — zakrzyczał go Katilina z swoją rubaszną poufalością — masz matkę, która teraz już potrzebuje twojej podpory, a ja nie mam żadnych obowiązków na tym świecie. Tobie różne przyswiewając nadzieje, ja jeśli do czego doprowadzę, to tylko na drodze awanturniczych przygód: nie chcę cię więc powstrzymywać na ścieżce mego powołania. Samo moje nazwisko rwie mi na łeb tor, bo czyż podobnaby uwierzyć, aby ktoś, co nazywa się Damazy Czorgut, mógł być kiedy gryziółką lub cembis podobnym?...

skiej izby sądowej, wystąpił do ministerjum sprawiedliwości z przedstawieniem o potrzebie nowych zmian w etacie instytucji pokojowej.

Wniosek ten spowodował śledztwo. Wykazało ono, iż sędziowie naszego miasta przeciążeni są pracą nad siły, iż na każdego z nich przypada rocznie średnio około 4.000 spraw do rozstrzygnięcia, iż oprócz tego sędziowie prowadzą interesy rad familijnych, również zabierające im wiele czasu i t. d. Nadto, położono nacisk na małą w mieście liczbę komisarzy sądowych i na braki w personelu zjazdu sędziów pokoju.

Wnioski wspomniane były na tyle przekonujące, iż ministerjum przychyliło się do przedstawień władz sądowych w Warszawie i uchwalilo pożądane w etacie zmiany.

Dotąd urzędowało w Warszawie 16-tu sędziów pokoju oddziałowych, 1 sędzia dodatkowy, oraz 6-in komisarzy sądowych. Nowozałożone zaś zrzany ustanawiają 4-ch więcej sędziów oddziałowych, 1-go sędziego dodatkowego i 1-go pomocnika sekretarza zjazdu sędziów pokoju. Nadto placą prezesa zjazdu została podniesiona o 1.000 rs. rocznie.

Co się zaś tyczy komisarzy i woźnych, to liczba pierwszych ma być zwiększona o 4-ch nowych, zaś liczba drugich o 3-ch. O placach jednak stałych dla komorników i woźnych nie ma dotąd mowy. Wynagrodzenie ich jak dawniej tak i na przyszłość, ma pochodzić z opłaty od spełnianych przez nich czynności, wnoszonej przez interesantów według taksy.

Tak się przedstawia cała sprawa—ze stanowiska sądowego—lecz ma ona jeszcze inną stronę—ze stanowiska interesów kasy miejskiej.

W budżecie Warszawy, jak wiadomo, figuruje poważna suma na utrzymanie instytucji sądów pokoju. Otóż zwiększenie etatu, o jakim wyżej wspomnieliśmy, obciąży budżet miasta nowym wydatkiem. Według obliczeń magistratu wyniesie on 23.250 rs. Zkąd wziąć potrzebną na to sumę?

Gospodarstwo miasta ma tę charakterystyczną cechę, iż dochody budżetu są prawie nieruchome, podczas gdy wydatki, nagłacie i usprawiedliwione, wzrastają z roku na rok. Kasa miejska zmuszona jest przeznaczać wciąż nowe sumy na postronne wydatki, nie mogąc zrównoważyć zachwianego przez to bilansu nowymi dochodami. Wiemy, iż municypalność Warszawy starała się niejednokrotnie o przyznanie jej i otwarcie nowych źródeł przychodu, wskazywała, iż takie np. opłaty, jak od utrzymujących konie, od przemysłu furmańskiego, od legalizacji rozmaitych aktów w zarządzie policji, dochody z kar, wymierzanych przez oberpoliemajstra za pomijanie formalności policyjnych, wreszcie subsydjum z funduszu ubezpieczeń—o ile dla nikogo nie mogą być uciążliwe, o tyle w ogólnej swej sumie wytworzą znaczny zasilek środków materialnych kasy miejskiej.

Dotąd wszakże starania te nie odniosły skutku. A wydatki jak rosły, tak rosły... To też obecna chwila zmian w etacie instytucji sądów pokoju posłużyła dla władzy miejskiej za nowy punkt wyjścia do wyjednania sankcyj nowych dochodów.

Dowiadujemy się, iż z odpowiednim wnioskiem

rzonych samochcą pieniędzy, ale jego własnego charakteru i jego własnej natury.

— Czyż i mnie liczysz do takich niedołęgów?... — wykrzyknął Juliusz porywczo.

Czorgut parsknął śmiechem.

— Ciebie nie mogę policzyć do żadnej kategorii, bo cię jeszcze nie rozumiem i nie pojmuję o co tu właściwie chodzi.

Juliusz zerwał się z siedzenia i kilka razy szybkim krokiem przeszedł się po pokoju.

— Przypominasz mi sobie dobrze z moich czasów studenckich — przemówił naraz — powiedzże, nie byłem szczęśliwy z moimi wyobrażeniami, memi marzeniami, memi nadziejami na przyszłość?... —

— No tak, w samej rzeczy, *circa circiter* — odpowiedział Katilina, zapalając z flegmą nowe cygaro.

— Cóżbym za to nie dał, żebym dziś w takim samem znajdował się usposobieniu!

— Potraf tylko pozbyć się sześciu lat, które ci przyrosły tymczasem, a powrócisz pewnie do ówczesnego usposobienia.

Juliusz zachnął się niecierpliwie.

— Ależ nie pojmujesz mnie człowieku! — wykrzyknął.

— Najprostszym na to sposób, mów wyraźniej — odpowiedział Katilina, puszczając spory kłęb dymu. Gracelnus usiadł znowu.

— Dobrze — zawołał żywo — wytłumaczę się najwyraźniej.

— Tandem? — zapytał Katilina, wyciągając się wygodnie w krześle, jakgdyby na dłuższe przygotowywał się opowiadanie.

(Dalszy ciąg nastąpi.)

wystąpił właśnie w tych dniach p. prezydent miasta.

Jaki będzie jego skutek, o tem zapewne niezadługo się dowiemy...

Oto nowe kłopoty magistratu!

Przedstawiliśmy ich światło i projektowane przez władzę sposoby zażegnania wiszącej nad budżetem burzy. Naszem zdaniem roztrząsana sprawa odrzuściła na niewłaściwym gruncie. Czyż tylko w taki sposób można być zadośćuczynić wymaganiom szybkiego wymiaru sprawiedliwości i wymaganiom zachwianego budżetu?

Nie, władza miejska powinna była skorzystać z okoliczności i wystąpić z wnioskiem o przywrócenie w mieście instytucji sędziów honorowych i sędziów wybieralnych. Wszak instytucje te miały być w Warszawie powołane do życia! Zdaje się, iż zarówno władza sądowa, jak i władza miejska tym razem o niej zapomniały...

A przecież reforma etatu nastroczała doskonałą sposobność inicyjatywy.

OL.

Aleksandra Rakiewiczowa.

W dniu dzisiejszym pełna talentu artystka teatrów naszych obchodzi 25-tą rocznicę chlubnej pracy na scenie warszawskiej.

Rakiewiczowa, z domu Ładnowska, pochodzi z rodziny nawskróś artystycznej, dobrze i licznie zapisanej w kronikach teatrów polskich.

Zawód sceniczny rozpoczęła jubilatka bardzo wcześnie, gdyż już w 14-ym roku życia wystąpiła po raz pierwszy w Krakowie (r. 1854-go) podczas maskarady, w sztuce „Trafia kosa na kamień”, wyuczona roli przez ojca.

W kilka miesięcy później młodzianka Aleksandra podjęła stałe występy w teatrze krakowskim, którego było dziełem podówczas Juliusz Pfeiffer, znany dyrektor prowincjonalnych towarzystw dramatycznych.

W składzie tej trupy R. miała sposobność dać się poznać w Poznaniu, Wrocławiu, a nawet w Wiedniu, gdzie usiłowano ją zatrzymać.

Wyszedszy za mąż, Rakiewiczowa przerzuciła się na scenę rzeszowską do towarzystwa dramatycznego, zostając pod kierunkiem Antoniego Gubarzewskiego, wujka jej małżonka. Nowy dyrektor umiał ocenić zdolności początkującej artystki i począł powierzać jej role o zakresie dramatycznym, do których młodzianka pracowniczka sceny rwała się z zapałem, przejęta szczerem zamiłowaniem swojego zawodu. Wkrótce też Aleksandra Rakiewiczowa zastąpiła jako niezwykle utalentowana prima-donna dramatyczna.

Rozgłos ten dotarł aż do sceny warszawskiej, która starała się wówczas dla desek swoich ściągać jak najlepsze siły...

Reżyser ówczesny tutejszego dramatu, Rychter, umyślnie jeździł w tym celu do Galicji i w Rzeszowie w dniu 12-ym czerwca roku 1858-go zawarł z Rakiewiczową kontrakt w imieniu dyrekcji teatrów warszawskich, z placą 600 rs. rocznie.

Artystka przybyła do Warszawy we wrześniu tegoż roku, a w październiku dnia 27-go, to jest dwadzieścia pięć lat temu, przedstawiła się po raz pierwszy tutejszej publiczności, występując w roli Emilji, w komedji pod tytułem: „Lektorka”.

Jednogodne głosy prasy, podnoszące talent i warunki debutantki, zwróciły na nią ogólną uwagę. Były to jednak na scenie warszawskiej niepomyślnie dla rozwoju dramatów i tragedji, utworów najwięcej odpowiadających zdolnościom Rakiewiczowej chwile. W teatrze rozmaiteści panowały wszędzie wodewile i uciśnione krotowille, na scenie wielkiej dawano od czasu do czasu melodramaty w rodzaju „Muszkietierów” lub „Żyda wiecznego tulacza”...

Stan ten źle wpływał na rozwój talentu artystki, która musiała drażnić ten brak pola do rozwinięcia sił jej, sił niepowściągniętych zaiste.

Grywała zaledwie kilkanaście razy do roku, choć za każdym występem zyskiwała u publiczności i prasy coraz szersze uznanie.

Nadeszła później epoka, podczas której teatr wystawiał coraz mniej dzieł poważnej treści, wówczas to Rakiewiczowa podążyła do Krakowa i Lwowa początkowo za urlopem, później zaś żądała zupełnego uwolnienia.

Wśród tej wycieczki artystka występując gościnnie odtworzyła cały szereg ról zdawna upragnionych, zdawna już wystudjowanych i umianych. Dzienniki z entuzjazmem rozpisywały się o postaciach obu Marji Stuart, Tusneldy („Siermierz z Rawenny”), Drahomiry (Weilew), Adrijanny Lecouvreur, lady Makbeth, pamiętnej występem z Smochowskim, Barbary Radziwiłłówny, Marji Tudor i wielu innych, przez nią kreowanych.

W roku 1864-ym Rakiewiczowa powróciła do Warszawy i nareszcie udało się jej wprowadzić do repertuaru tutejszego niektóre ze sztuk, które zdobyła sobie rozgłosną sławę gdzieindziej. W tych rolach będących nowością dla publiczności naszej, artystka miała naj-

świetniejsze powodzenie. W późniejszych latach parę razy jeszcze artystka udawała się na wakacyjne występy do Krakowa i Lwowa, a za powrotem zawsze najserdeczniej przyjmowana była przez publiczność warszawską.

Na scenie tutejszej, oprócz wymienionych powyżej Rakiewiczowa odtworzyła cały szereg postaci bohaterek, jak: Fedra, Sabinki; oraz t. z. „matek dramatycznych”, a wszystkie mogły pod względem szlachetności traktowania i umiejętnego wykończenia posłużyć za wzór młodszej generacji.

Obecnie Rakiewiczowa w pełni sił i talentu pracuje zaszczytnie na scenie naszej, która oby podobnych, pełnych zapału i miłości dla sztuki artystek, liczyć mogła jaknajwięcej!

Z naszej strony w dniu dzisiejszym niech jej towarzyszą życzenia jaknajserdeczniejsze...

WIADOMOŚCI BIEŻĄCE.

— Komitet ministrów roztrząsał w tych dniach sprawę nadkompletowej liczby studentów wydziału lekarskiego w uniwersytetach kijowskim i moskiewskim. Uchwała pozwala przyjmować studentów tego wydziału po nad zastrzeżony komplet jedynie za zgodą ministerjum oświecenia.

— Ministerjum wojny opracowało nowe przepisy dla komisji poborowych mające służyć za wskazówkę przy poświadczaniu stanu zdrowia i budowy ciała osób, powołanych do powinności wojskowej. Nowe przepisy mają na celu usunięcie zbyt częstych dziś wypadków powoływania do wojska osób, fizycznie do służby niezdolnych. Zastąpią też one instrukcję z r. 1876-go.

— W radzie państwa podczas obrad nad projektem towarzystwa akcyjnego budowy elewatorów w celu handlu zbożem, eksperci z pośród kupców zbożowych złożyli opinię przeciw projektowi.

— W ministerjum spraw wewnętrznych poruszona podobno została sprawa opieki nad majątkami żołnierzy będących w służbie czynnej, którzy nie wydali w tym względzie rozporządzeń, a nie mają bliższej rodziny, którąby dobrem ich się zajęła. Projekty ustanowienia podobnej opieki nadesłać mają prawnicy oraz delegaci ziemstw, a nadto odpowiednią opinię wyrażą jeszcze władze administracyjne gubernjalne.

— Ferje w izbie sądowej już się skończyły i liczba posiedzeń sądzących została zwiększona. Posiedzenia te odbywają się w 1-ym departamencie cywilnym w poniedziałki i piątki, w 2-im i 3-im cywilnym we wtorki, czwartki i soboty, w 2-im karnym we wtorki i piątki, wreszcie w izbie oskarżeń w poniedziałki i czwartki.

— Światło elektryczne. Ajenci zagranicznych towarzystw zaprowadzających światło elektryczne, starają się w r. b. dokonać dwóch prób, które po znajomości szerszy ogół z zaletami tego oświetlenia. Próby mają być przedsięwzięte w zimie na sadzawce ogrodu saskiego, podczas lyżwowania oraz na jeździe parku lazienkowskiego. Przed trzema laty na sadzawce ogrodu saskiego czynione były w czasie ślizgawki próby ze światłem elektrycznym, wypadły one jednak niepomyślnie.

— „Przewodnik letnich mieszkań.” Pod powyższym tytułem zamierza jeden z amatorów wycieczek krajowych, wydać dziełko traktujące szczegółowo o letnich mieszkaniach, z dokładnym ich opisem, uwzględniającym obszernie stronę gospodarczą i odwrotną.

— Ku niewygodzie! Donosiliśmy w dniu wczorajszym o otwarciu nowego kursu kolei konnej od Mirowskiej do placu św. Aleksandra, przez plac Teatralny. Z otwarciem tego kursu, który nader mało nielicznych pasażerów, zniesiono kurs bezpośredni z Mokotowa do Powązek przez plac Teatralny ku niewygodzie mnóstwa osób jadących wprost z alei Ujazdowskiej do ulic położonych przy placu Teatralnym. Zmiana więc, jak widzimy, jest niefortunną...

— Także wynalazca. W tych dniach na chodniku ulicy Mazowieckiej pewien przemysłowiec okazywał przechodniom swego pomysłu przyrząd do gotowania wody służący. Przyrząd ten składa się ze szczelnej beczki, wewnątrz której umieszczoną jest rura żelazna, na podobieństwo samowara; do rury tej kładzie się węgiel drzewny lub koks ogrzewający wodę. Według zapewnienia cicerone'a, woda wlana do tego oryginalnego samowaru w przeciągu 15 minut zamienia się w wrzątek. Drewniany samowar mieści w sobie 6 kubłów wody i nadaje się do zaparzania bielizny. Aparat podczas ekspozycji ulicznej działał bez przerwy.

— **Bazar.** Hr. Zygmunt Ryszczewski, z powodu żaloby rodzinnej, proponowanego mu przewodnictwa w Komitecie bazarowym przyjąć nie może.

— **Ogólne zgromadzenie akcjonariuszów** cukrowni "Czersk" odbędzie się dnia 1-go grudnia r. b., o godzinie 1-ej po południu.

— **W przyszły poniedziałek**, o godzinie 11-ej zrana, rozpocznie się w składach Banku polskiego sprzedaż przez licytację rozmaitych towarów zastawionych a w czasie właściwym niewykupionych.

— **W pierwszym wydziale karnym sądu okręgowego warszawskiego** roztrząsaną będzie w dniu 31-m b. m. sprawa zabójcy Borkowskiego, który w celach rabunku zamordował swego towarzysza Golińskiego.

— **Ofiara śmiałego oszustwa** padł jeden z tutejszych domów handlowych, który przyjąwszy ofertę na dostawę 200-tu worów otrąb od jakiegoś handlarza na stacji towarowej drogi terespońskiej i wypłaciwszy mu z góry zaliczenie (!) otrzymał pełny wagon worków ladowych... trocinami wysłaliśmy z pod pily parowego tartaku!...

— **Obrażliwa dama.** Rzeźmieszkowie obojga płci nie ustają w wszelakich pomysłach. Wczoraj np. do składni materiałów piśmiennych, położonej w okolicach placu Teatralnego weszła pewna jejmość, żądając kajetu. Gdy subiekt spełnił żądanie damy, ta ostatnia oburzyła się, iż wydana jej reszta z rubla zawiera wiele fałszywych monet... Kapić nie mówiąc ani słowa, zagarnął pieniądze, i... przekonał się następnie, iż brakowało kilku dziesiątek! Nie trzeba dodawać, iż owa dama była po prostu... złodziejką...

— **Nieudane kradzieże.** I dla złodziei widocznie piątek jest dniem fatalnym, wszystkie niemal wyprawy, przedsięwzięte przez nich w dniu wczorajszym, skończyły się na schwytych przedsięwzięciach. — W szynku pod nr. 7 przy ulicy Grzybowskiej Stanisławowi K., znajdującemu się tamże Wincenty Michalski, wyciągnął zegarek, został jednakże schwytany na uczynku i pociągnięty do odpowiedzialności. — Za rogatką jerozolimską pod nr. 2-im znany złodziej Franciszek F., zabrawszy z mieszkanka Teodora F. różne przedmioty cenne, wartości 150 rs. i właśnie w chwili, gdy się miał z nimi ulotnić, został schwytany i wraz z *corpus delicti* odstawiony do policyi. — Zamieszkałemu przy ulicy Leszno pod nr. 65 Karolowi F. skradziono palto, barankową czapkę i pantalone, w które to rzeczy przyodzianego i za bramę domu wynoszącego się właśnie Jana Kauckiego zlapano i odesłano do... kasy. — Włóczęganinowi wsi Komorowa Michałowi T., ze stojącego przy ulicy Złotej wozu, skradziono pół korca ziemniaków, z ciężkim tym jednakże nabytkiem schwytano nie-ko dalej Józefa Maciejewskiego, a odebrawszy łup, przysię-żowano. — Ze strychu domu nr. 67, przy ulicy Marszałkowskiej skradziono wszystkie bieliznę do Adeli D. należącą, lecz wynoszącą się już z nabytkiem Matyldy Nowickiej schwytano i do aresztu odstawiono. Jak na jeden dzień, to trochę za wiele niepowodzeń i jeżeli złodzieje mają gdzie w Warszawie swoją giełdę, to ich papiery bardzo tam spaść musiały!

— **Grabież.** Niewiadomi złodzieje wylamawszy drzwi mieszkanka Konstantego Z. przy ulicy Brackiej, pod nr. 10, dokonali rabunku różnych sprzętów i kosztowności na dość znaczną sumę, wysokości której, z powodu nieobecności w Warszawie p. Z. trudno określić.

— **Przy pracy.** W dniu wczorajszym w fabryce wyrobów żelaznych Soltze et Rephan przy ulicy Żelaznej, spadający z zerwanej windy łańcuch, zgruchotał obie nogi robotnikowi Ignacemu D., inny zaś robotnik Franciszek P., znajdujący się na windzie, spadł wraz z takową i złamał kość pachową. Obu nieszczęśliwych odesłano na kurację do szpitala św. Ducha.

— **Nagła śmierć.** Niewiadomy z nazwiska i pochodzenia człowiek, około 50 lat liczący, kapiąc się w dniu wczorajszym w kąpielach akcyjnych na Zjeździe, zmarł nagle. Ciało jego aż do zejścia sekcji sądowo-lekarskiej zabezpieczono.

— **Smutny pochód.** W dniu wczorajszym grono kolegów odprowadziło na miejsce wiecznego spoczynku zwłoki ś. p. Józefa Borsukiewicza, maszynisty kolei nadwiślańskiej, który kilka dni temu podczas pełnienia obowiązków, podjeżdżając przed dworzec w Nowo-Aleksandrji (Puławach) wpadł pod koła lokomotywy i poniósł śmierć natychmiastową...

Zmarły pozostawił po sobie rodzinę, której byt zarząd drogi postanowił zabezpieczyć.

Koszta pogrzebu poniosła dyrekcja.

— **Nie anegdota.**

W jednym z ostatnich numerów *Gaulois* czytamy opowiadanie następującego faktu z życia Napoleona III-go.

W dniu dość chłodnym r. 1864 go, cesarz, jadąc przez Champs d'Antin, wysiadł z karety i zboczył na ulicę Albony.

Nikt nie domyślał się celu tej wycieczki...

Monarcha w przeddzień wyszedłszy za obrotu *jardin reservé* w Tuillerjach, spotkał młodą kobietę, niosącą jakiś przedmiot w ręku.

Nie spostrzegła ona idącego z bocznej alei cesarza, skutkiem czego naczynie wypadło i surdut monarchy skropił się mlekiem.

Kobieta nie poznała kogo ma przed sobą i mimo to rozplakała się serdecznie...

Cesarz, sądząc, iż poplamienie ubrania ły jej wysusza, zaczął ją uspokajać.

— Mniejsza o pański surdut... ale to jedyne pożywienie dla moich dzieci!

Tu cesarz dowiedział się, że polska rodzina * * bawi od dwóch dni bez żadnych środków i zatrzymała się chwilowo przy ulicy Albony, w domu ubo- giego restauratora.

Dla sprawdzenia faktu Napoleon osobiście zgłosił się na ulicę Albony i, zastrzegłszy *incognito* u właściciela domu, Millera, odwiedził ubóstwo, gnieżdzące się gdzieś bardzo wysoko.

W dniu kilka splecono długi rodziny * * * dwie dziewczynki umieszczono w pensjonacie, chłopca w szkołach a panu * * * konferowaną była posada przy jednym z archiwów rządowych.

Po zgonie ostatniego Thiers odmówił wsparciażo- nie, którą dziś już własny syn, dorosły, się opiekuje.

— **Wszędzie moda!**

Moda, ta wszechwładna pani na całym obszarze ucywilizowanego świata, dla miłości której pięć piękna głucha na reklamacje higienistów, gotowa jest w każdej chwili nieść w ofierze zdrowie nawet i nas również rozpościera coraz szerzej swoje panowanie.

Dumna ta niegdyś patrycjuszka, z biegiem czasu zdemokratyzowała się do tego stopnia, iż z pałaców, sterczących dumnie zstępuje, ni mniej ni więcej, tylko do... obór.

Ze tak jest w istocie, dowodem fakt następujący. Panna * * * miała do zbycia suknię w zupełnie do- brym stanie, lecz nie najświeższego fasonu.

Mieszkająca w tym samym domu córka właścicieli kilku krów, kobiety ubogiej, objawiła chęć nabycia rzeczonyj sukni.

Przyszła, obejrzała i... oświadczyła z żalem, iż po- mimo niskiej ceny, odstępuje od zamiaru nabycia, gdyż suknia jest niezupełnie modna.

O! pani modo, racz się wreszcie zastanowić i roz- ważyć, jak straszne są skutki twego panowania na ziemi i zaciągania pod swój sztandar wszystkich wysoko i nisko urodzonych... wielbicielek twoich!

Modo! przelicz wszystkie siwe włosy na czaszkach ojców i małżonkowie, posiłki przedwcześnie, zaj- rzyj do ich wyschłych kieszeni i cofnij się choć z poddaszy i kuchni, a nadewszystko z obór, ze względu na kurację mleczną np., która stanie się chyba wodną, jeżeli wszystkie krowiarki warszaw- skie zechcą być... modnemi!

— **Dla symetrii.**

W jednej z tutejszych restauracji na ścianie przy- ozdobionej wielkim lustrem, spostrzegliśmy aż czte- ry olejodruki wyobrażające Maćka Borkowicza...

Na zapytanie w jakim celu umieszczono aż cztery jednakowe obrazy, właściciel zakładu odpowiedział jaknajnaturalniej:

— A to proszę pana, dostałem je od znajomego i powiesiłem tak... dla symetrii!

— **Samobójstwo z pobudek estetycznych.**

W pewnym towarzystwie dziwiono się iż jakaś młoda a nader próżna dama, odebrała sobie życie przez powieszenie.

Jakto można się powiesić, jakie to brzydkie! twarz zaraz tak zesinieje—rzekła jedna z obecnych pań.

A właśnie dlatego wybrała ona tę śmierć bo wiedziała iż jej dobrze w „niebieskim”—odezwała się jakaś złośliwa osobnica...

— **Drogi fabryczne.** Nowobudująca się droga

żelazna z Iwanogrodu (Demblina) do Dąbrowy prze- rznie część kraju, gęsto pokrytą zakładami prze- myśłowymi. To też właściciele fabryk, kopalni itd., korzystając z bliskości linii kolejowej, zamierzają połączyć z nią swoje zakłady. Bez wątpienia w pa- rę lat po otwarciu nowej drogi wszystkie przemysł- we punkty w gubernji kieleckiej i radomskiej zo- staną połączone z sobą i głównym torem całą siecią dróg żelaznych. Obecnie już dowiadujemy się o pro- jektach podobnych połączeń. Między innemi właścicieli fabryki niekłańskiej hr. Plater zamierza zbu- dować własnym kosztem odnogę kolejową dla połącze- nia dóbr swoich ze stacją Nieborowem. Towarzy- stwo znowu francuskie zakładów górniczych w Chle- wisku i Aleksandrowie urządzić ma gałąź 10-wior- stową również do toru drogi dąbrowskiej. Zapewne śladem tym pójdą i inni.

— **W Chełmie** gimnazjum miejscowe ukończyło w r. b. 21 uczniów. Wszystkich zaś uczniów gimna- zjum chełmskie liczy 300-tu z górą.

— **W Mohylowie** mieszkańcy krzątają się około założenia szkoły realnej. Na cel ten zebrano już 70,700 rs. kapitału. Oprócz tego obywatele miasta ofiarowali plac pod budowę szkoły i zdeklarowali się wnosić rocznie po 4,500 rs. na jej utrzymanie.

Zakład ma być 6-klasowy i będzie dzielić się na dwa oddziały — zasadniczy i handlowy. Obecnie ini- cjatorzy wyjednávają w ministerjum oświecenia zapomogę rządową w sumie 22,000 rs. rocznie, po- trzebną jeszcze do powstania i egzystencji szkoły.

— **Pokątni doradcy** posuwają się już do tego, iż namawiają włóścian do wyrąbywania drzewa z la- sów dworskich. We wsi Kostomłoty pod Kielcami włóścianie, przekonani przez doradcę o bezkarności rąbania lasu, ścięli przeszło 300 sztuk pięknego sta- rodrzewiu. Roztropne przemówienie gajowego po- wstrzymało ich od dalszej trzebieży. Sprawa poszła do sądu, który skazał winnych na kary w sumie 200, 300, 600 i 700 rs. Pomimo takiego obrotu rze- czy, pokątny doradca zażywa jaknajszerszego we wsi zaufania.

— **Kronikę** gubernji radomskiej zapelniają następujące wypadki, zanotowane w miejscowym dzienniku urzędowym. We wsi Bruza kilkoletni chłopiec Cichocki, utonął w dole; we wsi Kupaków 10-letni Nowicki utopił się w rzece; w Zieloncu 3-letni Retecki utonął w rzece; w Mokrze 8-mio- miesięczny (?) Marzec utonął w dole; w Zemborzynie 11-le- tni Mieszczański utonął w rzece Kamienicy; w Bózwie 10-letni Kaniowski, a we wsi Trzebin 10-letnia Korach utę- nęli w Wiśle; w Płuckach 4-letnia Walkiewicz umarła z poparzenia ogniem; w Lelitkowie 3-letnia Dobrowolska utonęła w strumieniu; w Janowie 3-letnia Jonka wpadła w garnak z warem i z oparzenia umarła. Jest to tylko mała część wypadków, jaka doszła do wiadomości wójtów...

ZFŚWIATA

× **Wystawa starożytności** w Krakowie przedłu- żona została do dnia 18-go listopada.

× **Sprawa budowy teatru krakowskiego**, jak za- pewnia jeden z dzienników galicyjskich, posunąć się ma w tych dniach naprzód.

× **Dwa krajoznawcy**, będące dziełem Goethego, od- nalezione zostały u jednego z antykwaryuszów berliń- skich. Są to szkice zdejmowane z natury w górach ty- ryngskich i robione sepją. Jeden z nich przedstawia okolicę lesistą, drugi zaś grupę skał. Wielki mistrz słowa biegłym był rysownikiem, dwa bowiem te pejzaże wykonane są bez zarzutu.

× **Opis wzięcia Hué**, umieszczony w *Figarze*, wy- wołał istną burzę w prasie paryskiej. *Lanterne* w ar- tykule p. t.: „Nasze bohaterstwo“, surowo karci postę- powanie francuskich żołnierzy i pobłażliwość ich zwierz- chników. Inne dzienniki gniewają się tylko o to, że Loti w *Figarze* wydrukował szczegóły tej krwawej rze- zi, utrzymując, iż „brudy należy prać w domu...”

× **„Autour du mariage“**, znane szkice Gypa, prze- robione zostały przez autora i Hektora Crémieux na pię- cioaktowy dramat, który przedstawiony został w ubie- głą sobotę na scenie „Gymnase“ w Paryżu. Dramat miał znacznie mniejsze powodzenie aniżeli książka, pełna dra- stycznych szczegółów z życia młodej kobiety z przed- mieścia Saint-Germain. Pod pseudonimem Gypa ukry- wa się margrabina d'Alaly, prawniczka Mirabeau...

× **Uroczyste odświeżenie pomnika** sławnego poety włoskiego Aleardo Aleardi, odbyło się w rodzinnym jego mieście Weronie, wśród liczego udziału przyjaciół i wielbicieli zmarłego.

× **Nowy tunel podmorski** zamierzają zbudować an- glicy, a to celem połączenia wyspy Wight z Anglią. Próby przekopania już się odbyły; komisja złożona z te- chników i inżynierów orzekła, iż budowa kanału nie przedstawia żadnych trudności.

× **Katastrofa w kopalni.** W kopalni węgla w Wharnciffe, nieopodal Barnsley, zaszła straszna eksplo- zja. Około północy, mieszkańcy przerażeni zostali okro- pnym hukiem podziemnym. Dom eksploatacji rozpadł się w gruzy, odłamki muru i szczątki maszyn, rzucane w górę siłą wybuchu, w znacznej odległości spadały na ziemię. Szczęściem dla górników wybuch nastąpił w no- cy i tylko 25-ia z nich znajdowało się w kopalni. Pię- ciu zdołano wyratować, reszta poniosła śmierć przez udu- szenie. Spastosenie w kopalni fatalne, szyby pozapa- dały się, na przejściach leżały stosy gruzów, tak, iż wy- dobycie nieszczęśliwych ofiar jest jak dotąd, niemożliwe. W skutek dymu i zgęszczonego powietrza, musiano ro- boty górnicze na jakiś czas zawiesić. Inżynierowie przy- byli na miejsce katastrofy, obawiali się początkowo, jak donosi dziennik londyński *Mail*, pożaru podziemnego, lecz obawy te szczęściem okazały się płonnymi. Przy- czyną wybuchu niewiadoma.

NEKROLOGJA

+ Ś. p. Antoni **Kosiarek**, feler, był lat 29, zmarł dnia 26, października r. b. Pozostali rodzice zapraszają krewnych, znajomych i kolegów na wyprowadzenie zwłok w dniu 28 b. m. w niedzielę, o godzinie 1-ej po południu, z kościoła Narodzenia N. Marii Panny na Lesznie, na cmentarz po- wązkowski. — 3669 —

+ Ś. p. Antoni **Sawicki**, majster tapicerski, po długich cierpieniach, opatrzonej św. sakramentami, przeżywszy lat 52, przeniósł się do wieczności dnia 25 października r. b. Pozo- stała matka wraz z czworgiem dziećmi zaprasza krewnych,

Redaktor Wacław Szymanowski. — Sekretarz Redakcji Tadeusz Czapalski. — Wydawca Gustaw Gonetnoc.